Година II — ЦЕТИЊЕ 7 марта 1943 — Број 98

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЈЕЉОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају. — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: мјесечно Lit. 8—; — Појединачни број Lit. 1

ОТВОРИМО НАПОКОН ОЧИ

Наше је друштво још увијек болесно и неадраво, наша је средина још увијек затрована старим познатим болестима које су нас довеле до слома, а касније до кривог међусобног обрачунавања.

И поред свих несрећа које су нас непрестано снашавале, и поред свих мука које смо заједнички осјећали и подносили, наше су очи, нажалост још увијек затворене, наше су мисли још увијек мрачне, наши погледи још увијек срљају у таму...

Опет смо почели да се играмо опасном игром која нам је једном сломила врат, опет смо почели да стварамо партије и групације, да се надвајамо и разјединљамо једни од других, да се извиваномо и међусобно препиремо... Опет промаљају главе, као гљиве послије кише, професионални политичари, опет се народ скреће са свог јасног народног пута...

Несмијемо допустити да се то ало даље шири и развија. Партијске страсти несмију да додају да ражаља и да увијају мах. Несмијемо допустити да наше тло поново постане као некад тркалиште аваних и неаваних политичара. Нас такве ствари цијепају и раздвајају, оне мјесто националног јединства и потпуне слоге уносе друга сваћатања и појединачну мржњу...

Можда код нас има и наследника у томе да прокопимо један другоме, да наживаномо један другога и да сметаномо један другоме. Некад се то могло и дозволити и трпјети али се исто данас не смије понављати. Данас треба да потпуно отворимо очи, да искрено погледамо један друге, да се аближимо и да сви скупа наваремо праву стварност коју иде тако тешко уочити, да заједнички наставимо свој напочетни национални рад: да лијечимо раде и тешке социјалне болести које леку нам намучени народ...

Данас морамо потпуно избрисати на нашег рјечника политичке појмове: партија и супарништво, јер дана постоји само један проблем, само једно једино питање — Народ. Јуче већ припада прошлости, данас живимо и преживљаваномо а за сјутра треба да се спремамо.

Отворимо очи!..

Чесмо се од прашине која се још увијек налази по нама, избрисаномо на главе личне болесне амбиције и прљаве рачунице, не прикосимо, не стварајмо опет унутрашњу несогу и нетрпељивост.

Груписање и политичко дијељење по неморалним основама и принципима, само су доказ културне заостлости и неинтелигентног сваћања ситуације. Такве ствари се у данашњим временима тешко опраштају...

Отворимо очи!..

Спасавајмо народ!

Спасавајмо нацију!

Б.

Ружвелтова хиперкритика

Данас се из Вашингтона да је предсједник Ружвелт пригодом годишњице рођења Џорџа Вашингтона одржао говор у којему је истакао да се Америка налази поново у рату у ситуацији која је знатно критичнија него што је била у Вашингтоново доба, те се мора борити против нових непријатеља. Такође и данас налазимо се у рату, те смо претрпјели многе ударце и поразе, али не треба да губимо кураж. Завршио је рекавши да је Џорџ Вашингтон у најкритичнијим ситуацијама читао неколико редова из Јеванђеља. И ми морамо да узмемо Јеванђеље — рекао је Ружвелт те прочитаномо неколико редова из њега — те морамо наставити да се боримо како би нашли на мраку у којему се налази нација и да би остварили наде Америке.

Њемачке јединице у напредовању на јужном сектору Источног фронта

Потопљено још 13 бродова са укупно 97.100 тона носивости, а 3 друга запаљена

Њемачки успјеси

(Берлин) Њемачке нападачке дивизије освојиле су град Лисичанск на Средњем Доњецу. Трећа совјетска оклопна армија, опколена јужно од Харкова, стиснута је на још тијеснијем простору, те је на пути уништења. Авијација је успјешно интервенисала, разоривши борна кола у припреми и положаје непријатељских трупа. Такође и у северозападном од Курска постигли су се успјеси. Ваздухопловство је током јучерашњег дана и ноћи бомбардовало снажно жељезничке уређаје и цијеле намјеру Донеца и Дона.

Њемачке подморнице постигле су у првим данима овога мјесеца знатне успјехе у борби против непријатељског снабдијевања. У жестокој борбама потопљено је 13 бродова од укупно 97.100 тона. Друга два брода потопљена су торпедом. У Атлантику су њемачки борбени авиони великог акционог радиуса напали три непријатељска трговачка брода од 23.000 тона. Погођени бродови су запаљени, те су онеспособљени за кретање, услед чега су се много накривили.

Енглеска губица према изјави министра морнарице

(Лондон) Министар морнарице поднио је у Горњем дому извјештај о губитцима, које је британска морнарица претрпјела од почетка рата до данас. Губитци износе 415 јединица, међу којима се налазе: 5 оклопњача, 7 носача авиона, 25 крстарица, 14 контрагоритиљера, 14 корвета, 94 подморнице, 22 миноносца и 156 малих јединица.

Војна ситуација на источном фронту доказује исцрпљење совјетске офензиве

На јужном сектору Источног фронта, као што показују збијеривости крутови, окружила се ситуација, наком неколико дана борби које се могу сматрати непријатељ... нијама у оном рат... користи њемачких трупа. У противнападима немачких формација биле су истакнуте, који су извршили своје нападе са очигледним циљем да опколе и униште њемачке трупе, сами опкољени од стране Њемаца те воде жестоке и тешке борбе у корма трпе крваве губитке. Многи совјетски одреди су на путу уништења. И поред жестоких совјетских напада на њемачку тврђаву коју представља кубањски мостобран, она се храбро одупире узалудним противничким покушајима. Њемачи чврсто држе свој мостобран у низу тачкама извршили су чишћење терена од непријатељских снага, које су уништене. Преко Керчког мореуза стижу редовно сва снабдијевања за оперативне трупе на том сектору. Многе хиљаде грађана, које су напустили предио Кавказа са свиме што су могли понијети у страху да то не падне у бољшевичке руке, превјежени су у међувремену на Крим преко Керчког мореуза. Њемачки противнапади у правцу Средњег Доњеца и јужно од Харкова постигли су огромне успјехе посљедњих дана. За посљедњих три дана су Руси покушавали да извриде на сектору Изјум и југоисточно од Ржева и у рејону Измеиско и Јадовско језера неколико локалних продора, који су брзо сломљени у њемачко-противнападним. Такође ни напади извршени уз помоћ лових авиона на сектору Измеиског језера нису имали никакав успјех.

Ситуација на јужном сектору источног фронта

(Берлин) Погоршани атмосферски услови, који траје већ неколико дана, знатно су отежали акције на јужном јужном сектору. Киша и блато нису ипак спријечили њемачке трупе да стигну до Славјанска и да постигну неке успјехе, избијевши око 250 километара сјеверозападно од овога мјеста. Ово важно... то ослобођено је од стране ветеранских формација са Источног фронта. Њемачке дивизије нове формације, снабдјевене новим типовима оружја, *још нијесу стигле на* Источном фронту. Оне се чувају за изванредне оперативне задатке које не бјемци извршити у љету. Њемачки противнапад довео је њемачке опкољене јединице у борбу против многобројних совјетских комплекса, који се постепено уништавају. Берлински кругови истичу да совјетска зимска офензива малаксала на том фронту. Према томе се констатује да бољшевичка офензива није постигла своје циљеве који су се састојали у поновном освајању доњецког индустријског базена и Украјине.

Подморничка опасност забрињује енглески адмиралитет

(Лондон) Енглески адмирал Лид приказао је тежину подморничке опасности. Адмирал вели да Англоси морају имати врх... на путу за побједу у томе да побиједе у поморској бици. Адмирал вели да уједињене нације морају што прије пријећити све акутнији проблем потапања, јер не иначе савезници настављати да трпе нове ударе и све веће поразе. Треба мислити на то да се морају осигурати и одбранити помоћни транспорти који врше снабдијевање разних прекоморских оперативних сектора. Надаље је адмирал изјавио да сјеверноамеричка... Енглеској и Средњем Истоку. Државама није успјело да се спорازумају у проучавању проблема и у томе којим путем треба ићи да би... рјешилио. Има сувише мјеста међу... Сјеверноамеричке... и сувише неслагања. Треба мислити озбиљније на овај проблем, који представља за уједињене нације питање живота или смрти.

Франц. Сјев. Африка поприма све више колонијално лице

(Алжир) Француска... сјеверноафричке... Сјеверној Африци... од... заступници и... страни... сјеверноафричке... Сјеверна... територија... Сјеверноафричке Државе... Руководиоци... Мајрефа... Сјеверноафричке... Сјеверноафричке... Сјеверноафричке

Пред нову сезону рада

Крај ове зиме, на коју се не можемо много пожалити, доно сам је нас пушних, сучанских дана, ораћу благодаи на све оне који у зноју лица свога теку хлеб свој, а особито за наше земљоделнике. Исто још наше брије за сјетву јарих жита, сада је у производњи и припрема крајевима згодно за извожење извјесних корисних пољских радова, као садње кромира и лука те окопавања и орезивања лоза.

И поред све тоиокошиме, настулите због несрећних прилика, наши сељаци улазе крајње напоре и показују велики мар око обрађивања својих малих имовина. По селима Старе Цине Горе већ се увелико ради. Приређују се ниве за садњу кромира и лука, окопавају се и реку лозе, којима се поставлају ноке остроге. Својом марљивошћу наши сељаци показује да је правилно схватио положај у коме се налази, за је разумио да му је у раду најбоља гаранција за стицање средстава за прехрањење себе и своје породице и за превазилење до нових бољих прилика, када ће моћи да и са другим страна повела шире своје приходе. Наше је сеоке прилике тешко схватио да у данашње вријеме треба много радити, више радити него у нормалним приликама, и да се треба највише ослањати у себе и у своје снаге, по овој изреци народној: „У се и у своје клисе“

Сваки прави и искрени пријатељ народа мора свесрдно поздравити овај једино згоду и спасоносну оријентацију наших сеља, јер је оно раније, прије отсе рата било застрашено, а нијени млади и за рад способни људи и жене у великој случајева, били су принуђени једном ковном таласу — евакуисати — бјежати од рата и можда тиме изложити неиста новоту, болеет друштвеног поретка!) и болесног положаја тјелесно душевно и духовно стање грдно се осветило на нашему селу, које је много, непоредно мно то исстрадало у протеклу ратну од свр не народних кровнца. Сад је наступило отрежњење. Сви су увидјели да чак и они који су лицемјерно проповиједали еванђеље рада, а уствари или чако да лако да своке конкурентске радоте да без рада ништа и да се рад не са стоји у правом блебетаву, шепурену и кокоперему по народу, него у поштено вано правилну корисним пословима, а то пријатељу душом и тијелом, са свом преданошћу коју захтијева озбиљности садашнице, са свом енергијом коју налаже циљ очувања и спасења народног.

Наша покрајина немо нијех нарочитих природних богатстава. Она је доста сиромашна. Али она је, при већем раду њеног становништва, у стању да пружи више приноса на снима данас и у овим приликама могућим привредним и дјелатним насталим код нас. То је и наш сеоке сваш то и, иако усамљен инокосан, го и боз, дао се на рад. По његовој садашњој активности, под претпоставком њеног да ље наставлена у истом духу и истим шемном, даде се закључити да ће нова, пролетна рада сезона, која је за наше крајеве (гдје се већином сиј јара жита) од превраженог значаја, бити искорнјена до крајних могућности и да ће остати ниједне ниве неиреје ледине ни једног краја и њијеног окрајка а да не буду обрађени и засијани одговарајућим сјемном.

Ову дјелатност, коју започиње наш сељак и коју ће са се водим резултатима наставити, треба поздравити као знак духовног одарађена и - још више — као доказ неодлучиве одлучности наших радних људи да се отоке дјелатности политичарства и да у нуждо прилежности раду и стварању, стоје свијех будно на бранику својих національних интереса.

Не треба никад сметати сума да је поштени, стваралачки рад садржина исправног національног те да сваки прави національаи има за дужности да се своје стране досиљнесе народном раду. Народ чини интелектуалци нека се нађу при руци нашим радним људима подупирући њихове наше корисним знањима, савјетима и личним примјерима. Д.

„Нова граматика италијанског језика“

може се још увијек добити код Уредништва „Гласа Црногорца“ уз умањену послату своту од 25 пара

ПРИЛОЗИ ЗА ЗИМСКУ ПОМОЋ

Наводно су при Среском одбору за зимску помоћ на Цетињу:

1. Од бае Машинског завода . . .	Лира 1000
2. Г-ђа Мирјем Гера из Вашингтона	„ 2.25
3. Г. Вукосав Радовић из Штутгарта	„ 200
4. Протоиереј Михаило Вујовић	„ 100
5. Протоиереј Никола Мијовић	„ 100

У недјељу 7 марта 1943 године, Одбор за зимску помоћ издијелио је други пут помоћ избјеглицама пристиглим настањима на Цетињу. Помоћ се састојала у намирницама. Овога пута су у свему у обзир све избјегличке фамилије, сем оних који су у Сјеверу.

Према томе помоћ је добиле 209 избјегличких фамилија са 757 особа у износу од по 1 килограм грашка по особи.

Почев од понедјељка 8 марта Одбор ће дијелити по други пут помоћ и осталим сиромашним породицама са Цетиња. Учесталости у обиру свеизбјегличке фамилије, сем оних који су у Сјеверу.

Помоћ се састоји из по 1 килограма грашка по особи.

Дан и начин дијеле објавиће се путем **увјешћавања** одбора.

Из К. одјела за помоћ за зимску помоћ.

У ПОЛИТИЧКОЈ ЦУНГЛИ СЈЕВЕРНЕ АФРИКЕ

Пјесничким расположене природе међу француским обожавацима антиосовинских снага означиле су чишћењу да је састанак између барона Рузвелт-Жиро и Черчил-Де Гола одржан управо у Казабланци, том „бијеломе граду“, правим „свијетлим симболом“. Али ова свјетла радост била је краткога вијека. Данас је политичка ситуација у нехада француској Сјеверној Африци мрачнија него што је икада била. Све вијести, које стижу на тих предјела, само потврђују да тамо влада највећи хаос. Пратећи писане енглеске и америчке штампе тамо пос конференције у Казабланци, могло се опазити да се писало о „више него радосном догађају“. Међутим прошло је више од мјесец дана, па су у међувремену те исте штампе морали признати да неуспјех преговора водјених у том афричком граду. Исти листови, који су приједјеномо радосно поздравили „велико разбистрење“ ситуације и коначно помирење до тада завађене француске браће, изјавили су већ неколико дана доцније у знатно тишем тону да су „створени предуслови за сјеверу“, а сада са резигнацијом констатују да је „збрка постала још већа него што је била“.

Пустимо ли по страни војно-техничке и политичке проблеме, о којима су Рузвелт и Черчил морали да расправљају у Казабланци у вези са војевањем рата, и обратимо ли пажњу искључиво на француска питања у сјеверно-афричком простору, устаничкиемо само елементе састанка у Казабланци уместо онога што је у јединственој Француској сада још веће нерасположење и шарадирање „на обе руке“ нијема. Тако се сазнаје да је француски дисидент и сјеверноамерички ставјеник генерал Жиро неславно са неким истеходним вјешајно у кругу својих ријечи, тако да „енглеске новинске не престане нешто трабљуђу у нечом спорадуму нашкуђу њега и Де Гола, док њему лично о свему томе ништа није познато“. Са Де Голом стране изјављено је по том питању лаконично да се „изражајот огромне потешкоће у Сјеверној Африци не могу отклонити једним стиском руке“. Али не само да намеђу ових двоју претставника дисидентске Француске остаје и надаље однос потпуног међусобног неповерења, него се обрица све чешће жале на стаје својих наредбодаваца. У дегоолистичким редовима примјетиће се изјављено да Черчилу опет није успјело да нешто покрене сјеверноамеричке Сједињених Држава Сјеверне Америке, а Жиро се горко тужи на то да је евостала цјелокупна материјална потпора Вашингтона у корјему француске сјеверноафричке арадре. Изјавио је Рузвелту, да нетјеретни политички шоплер, који је у Вишију остао кратких рукава прилијком покушаја организовања дворског преврата против Лавала, те је зато да се у Африци склони у дебелу хладовину, мораио тражити да му Американци надју уједрење да га се треба сматрати „посљедњим покушајем“, наком чијег би евуспјеха имало доћи до потпуног искоучавања Француза и свих послова Сјеверне Африке.

Помоћне трупе, т. ј. равни политичари, који су се стављали на располагање шефовима обају француских табора, почињу такође да се, јаче него икада, гонеше једни на друге. Југославска „питија“ II републике, мадам Табуи, која је све до избијања рата кратковидно окопала на будућност кроз стуоле француске „Европе“ и њен колега господин Пертинакс, изјавили су у посљедње вријеме, једна за Вашингтона, а друга из Њу Јорка са пуно жестине, и осуда грм и ватру ка генерала Де Гола и његов лондонски штаб. Де Голу, међутим, придружило се у ствари и „ратно“ ријечи против Жиро, изрекли да су у том табору сва „сумња вишијска лиса“, међу који се

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

НЕДЈЕЉА ПРАВОСЛАВЉА

Иницијативом и старањем Њ. В. Преосвештенства г. Митрополита јованичког ове године ће се свечано славити недјеља православља 14 марта. Прослава ће се навести у читавој епархији новоњемског духовних академија, на којима ће се одржати пригодна предавања, пјевати нарочите пјесме од стране хорова и школске омладине и рецитације духовног и вјерског карактера.

Ово долази као једна духовна потреба и спонтани израз дубоког вјерског понимања вјерних.

За ову манифестацију духовног карактера влада пуно интересовање.

ЛИЧНЕ ПРОМЈЕНЕ

Декретом Њ. Е. Гувернера

а) постављени су

на Цетињу:

Коуиић Љ. Александар, за чиновничког приправника I Дирекције Гувернерства; Ђурковић И. Спасоје, за аванчиника при IX Дирекцији Гувернерства; Вешиировић И. Божидар, за приправника- бележника дневничара при болници Данило I; Мартиновић М. Василије, за хонорарног чиновника при Шумском отсјеку VII Дирекције Гувернерства.

у Никшићу:

Јакшић М. Антонија, православни протојереј на рад при болници.

у Даниловом Граду:

Кандић Драгиша, за служитељу дневничарку при Дјечијем дому.

у Бијелом Пољу:

Вучетић М. Марта, за служитељку дневничарку при болници; Мићовић Ј. Миладин, за служитеља при шумској управи, у својству чувара шуме.

у Пленљима:

Дебељковић М. Бранко, за професора у гимназији.

у Пријепољу:

Лалић Л. Петар, за служитеља при шумској управи у својству шумског чувара.

б) Опозивање се одлука

у Подгорици:

о пријему у службу у Дјечијем Дому у Крушевцу Андрић П. Јованке.

в) Пенсионисани је

у Андријевици:

Ђукић Милорад, чиновник Пореске управе.

г) Отпуштен је

у Подгорици:

Олевић Милован, чиновник Окружног суда.

Одлазак студената за Италију

У току прошле недјеље отпутовала је једна новећа група наших студената на продужење универзитетских студија у Италију. Група студената који су добили стипендије за студирање, има и оних који ће се школовати о свом трошку. Некима је срећан пут!

Неке општинске таксе су повећане

Цивилни делегат у споразуму са претсједником општине и претставницима: трговачког и занатског удружења, одје дио је за 1943 годину ове таксе:

Метарина је повећана за 50,/' од досадашње;

Код такса за сиве и за фирмарин; дивари су замијењени лирама;

Тротоарина се по 1 квадратном метру плаћа 10 лира:

Такса на теретни аутомобил је 1500. а на луксузни 200 лира.

Све остале таксе остају непромијењене

Из општинске продавнице

Општинска управа наредила је да се намирнице из Општинске продавнице низају подићи у року од 5 дана, рачуна јући од дана кад се намирнице почну надавати. Ко у року намирнице не узми, губи право на њих за тај мјесец.

Наше позориште

Синоћ је наша позоришна трупа у режији Душана Пуповића давала „Тоску" од Сардуа.

Данас, у 18 сати, наш дјечији ансамбл под управом г. В. Шћукина, даваће ову позоришне комаде у 1 чину:

1) „Сан ученика", комична опера од М. Јовановића;

2) „М и добротворка", сцена од Бранс:

3) „Географија", драматизована сцена по аутобиографији Б. Нушића;

4) Јубилеј, комедија од А. Чехова

Наше школе у 1942/43 години

III НАШЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ I ЗАБАВИШТА

Комунистички бијес у свом деветомјесечном мандатиру по Црној Гори упропастио је ред црквах і школа, онемогућивши у њима сav намјештај і уџбе, і уопстребљајуће јући ih на разне рада і недоћлене svrhe.

Уједедаио је да се наша школа за дуго неће опоравити. d velikog zla koja ju je b io snašlo. Ali blagodaćći pogoljstvu i zdravom smislu našega naroda prema ši li, pa izašnoj pomoći škoski vlasti a naročito vojnih i u novcu, materijalu i radu, školske zgrade su u najvećem dijelu i kom ijeti dovedene u red i osposobljene da opet prime svoje dake.

Broj школа

Na teritoriji Guvernerstva imamo sada 7 zabavišta sa 1 6 dje jenja i oko 500 učenika, 407 osnovnih škola sa 837 odjeljenja i u njima oko 30 000 daka, od kojih nešto više od 18.000 muških.

Svaka škola ima potreban broj nastavika, jer su svi učitelji izbjeglice postavljeni, a jedan mali pretijek nji d elij jen je na red đ školskim mače mićima da pos ude kao zamjena obolj lim ili otsutnim nastavnicima u srezu, samo da rastava u školama ne bi stradala.

Model — zabavišta

Iščeto da je zauzimanjem Done Andele, plemenite supruge Nj. E. Guvernera, otvoreno na Cetinju i u Ba u po jedno zabavište koje ima da posluži kao model i koje nosi ime „Jelena". U ovim zabavištima ima po 30-toro djece. U pravi roditelja ti nekog starijeg okućana, djeca dolaze u Školu, zimi od 9 d · 10 sati prije podna. Tu se oni uče lijepom ponašanju, zabavljaju se, igraju, vrše gimnastuku i pi y ju. Uz zab viste je uređena i kuhinja koja djeci izdaje r dovolo ručak i oko 4 sata idi u, poslij čega se djeca, praćena učiteljicom, razilaze kućama. Školski ljekar redovno pregleda svu djeca i kon rolira tijelovu tjeles u težinu. Sv ko dijete dobilo je na t žini najmanje po 2 kila, a poneko i 5 i više.

Učitelj i daci — to je sve!

Naši učitelji, u v cini opravljrnih školskih zgrada pored kluba i table, nede nači nekog drugog namještaja niti učila, pogotovo ne po selima, jer je bio cio uništen, a sada se nov ne može nabavi ti. On ite, opet većinom i selim , razumljivo mati dosta daka i bez udžbenika i škoskog pribora.

O ovakvoj situaciji pravi narodni učitelj, sljedbenik svog velikog učitelja i pr sjetitelja sv. Save, ne sleti nemoćno. Naprotiv, on će p i onoj narodnoj „na muci se pozaju junaci" i „pregaocu Bog daje mahove" uspravan stati na svoje mjesto, prikupiti oko sebe svoje dake, dati njima cijelog sebe, i tako učini da usprkos bude mnogo veći, sigurniji i trajniji, jer ljubav, volja, živa riječ i dovidlji st m že mnogo v še svi!

Школа radionica

Mape slike, m tarske mje e, slovarica, računaljka i dr. učila, može učitelj sve sam, sa svojim đacima, izraditi bilo od papira, kartona, drveta, gajile, k ореnaf Sve ov ž ikakvog tro·ka i mn go preglednije i uočljivijel U naše škole treba vel jednom da rad zamije i verbalizam koji nam je došao vrha glave. Naša škola treba da pu ne prava radionica u kojoj će svi učitelj i učenici Skr·anje sa dosadašnj·g sho astičkog ·uta, kod mnogih, bić mało tesko, ali dobrom voljom ljubavi sv se rostite. Prava vrijednost svakog pojedinog učitelja tek će se sada ispoljiti i doći do punog izražaja osvještan istina: Što zna učitelj, to zna svak, a što on ne zna, ne zna niko!

M.

Šta se zbiva u Birmi

Nakon polugodišnje pauze sve se češće i češće opet počinje pojavljivat. u štampi ime Birme. Nakon što je Japan osvojio o n zemlju, po kojoj je dobio svoje ime čuveni „Birmanski put", u pravom „mu revljom ratu", nastuplio je zatišje na tom ratištu. Skoro 6 mjeseci traje tamo p rioda u kojoj strani mi suni donose na zemlju ogromne količine kišnih obo ina u v du nevide ih plusiova koji u onemogućili svako operisanje većega stila.

Japanski v jska bila je oko sredine m ja 1942 godine, nakon uspješnih borbi i progonjenja neprijatelja, zaustavljena na indijsko-birmanskoj granici. Na sjeveroistoku su druge trupe, progonći potučene đungkinske snage koje su se u Birmi borile na strani Engleza, prekoračile zapadnu granicu provincije Junan. Ubrzo iza toga došlo je do zatišja o c ćja.

Japan je iskoristio ovu dugu kišnu epiodu da izgradi svoje položaje na indijsko birmanskoj granici, te da podigne mnogobrojne nove vazduhoplovne baze. Sigurno je takođ · skupio u Sjevernoj Birmi zatim e p ne i vazduhoplovne snage. Sve g ovo iz to da on iščekuje neki anglo-amerikanski pokušaj nasilnog otvaranja birmanskog puta za zapadne strane. I, iz Indije. Do g ačkih čarđi dolaziło je tokom ovog zat šja vrlo često.

U Japanu se smatra da se s indijske strane protiv birmanske granice skoncentrisalo oko 1 milion anglo-amerikansko-indiskih borc a: sa 600—1.000 aviona. Prisutno je đej broj vi okih oficira. Kako engleski i tako i amerikanski (među posl ednjima i generala Stilveta i Filipsa) đaje nasluti da se u Novem Delhijama gaje olanzivne namjere. Jaki vazdušni napadi savezničkih vionja na birmanske gradove Lašjo, Rangun i Mandalaj samo povrđuju tu pretpostavku. A iz Đungkinske šlampe đalo se r zabrati, da se tamo očekivao napad sa indijske strane, kojega bi Cang Kaj Š k imao da podpre sa istoka. Tako se sl ž đje stvari početkom decembra 1942 godine.

Kako se mogu pročijenili s vezničkiđ izgledi za uspjeh napada izvedenog iz Indije? Podaci do kojih mi ovdje m žemo doći ne dopuštajo nam đa sami đo esemo re ·ut autoritativnih sud. Međutim, jedan odliđni poznavalac tamošnjeg ratišt , prof. dr E Klase, koji je vrlo đugo borav · u tim krajevima, veli o tome: „Engleko nadiran e preko bengalsko-birmanskog graničnog podrućja moralo bi da vodi preko najvećih prošama Indije. Terenske i k matske poteškoće su tu veće nego u istočnoj Birmi, gdje su anglo ind jske trupe u borbama v đeam p đ đrugima bil ·ta đobio potučene od Japanaca. Ovaj predio je u s lobrojno-tehničkom pogedu prava mrtva zona, đjelimično nastanjena poluđivljim tibetsko birmanskim plemenima; sem toga je to izrđito malarična oblast. Zatim đ ože sa zapadom i istokom uopšte se postuje jedna uskotračna pruga vođi n pravcu zapad-istok od Kitagonga sjevernog, otprilike paralelno sa granicom, pa stoga nikako ne mo že doći u obzir za đovoz trupa i snađbđ nja đ đ đ

Трећа бољшевичка армија постепено се уништава

Освојен град Лисичанск

Заробљен је огроман плијен и задани крвави губици

Put časti

Da je boljševička Rusija već davno gajila težnje da proširi u cijeloj Evropi prevratničke komunističke ideje uperene protiv poretka i mira, u to smo svi bili duboko uvjereni obzirom na čitav niz očiglednih konstatacija koje su se nametale u krvavom španskom građanskom ratu kao i na osnovu drugih nemanje ubjeđujućih poznaka. Smišljen i razvijen u Rusiji od strane zloglasne jevrejske klike, imao bi komunizam da poplavi Evropu i da osvoji — prema potpuno ateističkim planovima njegovih začetnika — političko tržište. Ali nije Rusija bila jedina gdje se pokazala ova široka akcija političke penetracije: paralelno sa njom je dugo godina — u brižljivoj tajnosti - vršena ogromna priprema komplikovanog ratnog mehanizma, kako bi, nakon što se narodna svijest bude zatrovala, pritisak oružanih masa mogao da savlada eventualni posljednji otpor, čime bi se potpuno dovršilo osvajanje.

O ovom smjelom i dobro pripremljenom boljševičkom planu bezuslovno su vodile računa i Engleska i Amerika, kada su lakog srca raspalile novi svjetski požar. One su računale sa time da će se Rusija odmah pridružiti demoplutokratskim državama u borbi protiv antikomunističkih diktatura, te da će u povoljnom trenutku, nakon što dođe do neizbježnog strašnog lома između Njemačke i Rusije sigurnim slomom oslju džinova bili Anglosasima oslobođen i siguran put za osvojenje Evrope.

Do izvjesne tačke razvijala se anglo-amerikanska politička strategija prema predviđenim planovima, ali je nastupio trenutak — a možda je ovaj trenutak kroz koji sada prolazimo upravo presudan — kada su događaji uzeli sasvim drugi pravac nego što su očekivala ružičasta i olaka predviđanja koja su pratila boljševičku zimsku ofanzivu.

Ne samo da je Osovina pokazala svoju nesalomljivu kompaktnost i volju *za pobjedom*, ali i svijest — *nazovimo* je „evropskom" — svih naroda koji pripadaju ovoj drevnoj tvrđavi civilizacije koja se zove Evropa, probudila se i osjetila potrebu da ustane u zaštitu časti, tradicije prava na život, pravde i slobode. Prirodna i lako shvatljiva nesigurnost koja se pokazala u prvim fazama sukoba među stanovništvom zemalja zaposjednutih od strane osovinskih trupa, prevarala se sada svuda u jasno i precizno zauzimanje antikomunističkog stava, koje predstavlja zakonito odbranu svih Evropejaca od očigledne opasnosti boljševizma i njegovih američkih protektora.

To je najzad postalo jasno takođe i onima koji u prvim časovima nijesu bili shvatili prave ciljeve velike odbrambene borbe Osovine, prave vitalne razloge ovog žestokog rata, koji ima da spasi Evropu od potpunog potčinjenja osvajačkim i vlastoljubivim težnjama ruskog boljševizma, kojega pomažu i podupiru Engleska i Amerika.

Moralo je doći do ovog logičnog i opravdanog buđenja razočaranih naroda, koji su već poniješi dosta žrtava svake vrste, jedino zato što su vjerovali lažnim obećanjima zaštite i pomoći protiv Osovine, koja je prikazivana kao tobožnji uzurpator i neprijatelj njihove nezavisnosti i njihove slobode.

Pod maskom engleske blagonaklonosti krio se grabežljivi komunistički plan, spreman da iskoristi nalvnost zavaranih naroda da bi ih gurnuo u ambis nereda i anarhije.

Balkan je morao postati ognjište podlih antievropskih operacija; to su dokazali događaji koji su se tu razvili od proljeća 1941 do danas. Crnogorskim nacionalistima i njihovim smjelim i savjesnim vođama pripada slava da su osjetivši na vrijeme opasnost — postupili sa puno energije i odlučnosti. Orni su shvatili svoju istinsku misiju. Razumjeli su da se nije . . . o služenju jednoj ili drugoj zaraćenoj strani, nego o neophodnoj akciji radikalnog čišćenja i zaštite evropskih interesa i integralnosti. Sticajem činjenica ta akcija se potpuno poududara sa programom okupatorskih vojnih snaga, koje ne idu ni za čim drugim sem da osiguraju red, mir i rad u svim zonama i u svim zemljama koje će po svršenom ratu svakako biti obuhvaćene novim evropskim poretkom.

Crnogorski dobrovoljci, koji su nadahnuti tradicionalnim herojskim duhom svojega roda, hrabro su pomogli u uništavanju komunizma, najprije u Crnoj Gori, a koji sada odlučno nastavljaju borbu pomažući oslobođenje Evrope, zaslužuju priznanje svih ljudi svjesnih sadašnje istorijske stvarnosti koji shvataju potrebu da se civilizacija spasi od varvarstva.

Штампарија „Обод" — Цетиње

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

На туниском фронту није било значајнијих догађаја. У ваздушној борби оборили су њемачки ловци 5 авиона. Између 26 фебруара и 3 марта порастао је број заробљеника на 2.500, међу којима има 52 официра. Њемачки бомбардери напали су један конвој састављен од многобројних бродова, који је пловио сјеверозападно од Триполиса, потопивши 3 брода од укупно 56.000 тона и оштетивши друга 2 од 13.000.

Једна наша подморница, под заповједништвом капетана Арлер Рино, потопила је један контраторпиљер и један брод који је у конвоју пловио у централноме дијелу Средоземнога Мора.

Фиреров главни стан јавља:

Моћне непријатељске формације, које су покушавале да искоришћујући смрзнутост терена нападну сјеверно крило Кубањског Мостобрана, биле су посљедних дана распршене и погоњене, те су оставиле у њемачким рукама знатан плијен у оружју и материјалу, и неколико стотина заробљеника. Бољшевици су на бојишту оставили многобројне лешеве. На Доњецком фронту освојена су натраг многобројна мјеста, међу којима и град Лисичанск. Позадина је очишћена, те је уништено више скупина противничких снага. Трећа совјетска армија, окољена јужно од Харкова, стиснута је на још тијеснијем простору, те се уништава, након што су пропали њени покушаји излаза. Непријатељ, настављајући своје нападе у предјелу Курска и сјеверозападно од Орјола, претрпио моје тешке губитке. На сектору Ильменског језера сломљени су многобројни непријатељски локални напади пазећи њемачке артиљерије, те зидијом оклопљених одреда, борбених авиона и обрушивача. Послије борби, које су се развијале са наизмјеничним срећом, задани су противнику тешки и крвави губитци. Ваздухопловство је *јуче знатно помогло операције на источном* фронту, нападајући непријатељске масе спремне за напад и покрете снабдијевања у непријатељској позадини.

На Туниском фронту био је јучерашњи дан у знаку живе акције извиђачких трупа. Моћне њемачке ваздухопловне формације задале су током акција у обрушивању и бришућем лету губитке непријатељским редовима. Једна формација борбених авиона погодила је лучке уређаје и бродове у пристаништу базе Филиивли. Тешко су погођена 3 велика транспортна брода. Њемачки авиони великог акционог радиуса напали су на Атлантику 3 велика трговачка брода, погодивши их бомбама, иза чега су се они запалили и јако се накривили.

Једна формација сјевероамеричких бомбардера бомбардовала је више мјеста у Холандији и Западној Њемачкој, задавши губитке становништву и оштетивши зграде. Убијено је много холандске дјеце. Разорено је 10 четвороторнаја. Појединачни британски авиони бацили су бомбе на неколико мјеста Западне Њемачке и дуж балтичке обале, у акцијама извршеним прошле ноћи. Оборен је 1 непријатељски авион.

Ванредни њемачки билтен од 5 марта:

Њемачке подморнице постигле су првих мартовских дана нове успјехе у борби против савезничког поморског промета на Антлантику. У жестоким борбама потопљено је 13 бродова од укупно 97.100 тона. Међу 2 брода погођена су торпедима.

Лорд Александер говори о губитцима енглеске морнарице

Током сједнице Доњег дома, одржане ради дискусије о буџету британске морнарице, протекао је прав лорд адмирал тета Александер извјештај о губитцима британске флоте претрпљеним током пловидбе у конвојима одређним за Русију. У праћењу бродова са снабдијевањем изгубљено је: 2 крстарице, 10 контраторпиљера и 10 мањих бродова, многобројни трговачки бродови и многи људски животи. Током посљедњих операција за снабдијевање Малте изгубила је британска морнарица: 3 крстарице, 2 носача авиона, 9 контраторпиљера и многобројне бродове. Говорећи затим о подморничком рату Осовине на свим морима приказао је да су непријатељске подморнице много боље од савезничких. Александер је завршио изјавом да се ситуација може доскочити једино ако се изграде многобројни попратни бродови, који су неопходно потребни.

У Палати лордова је лорд Винстер изјавио да је систем конвоја пропао пред новом јуришном тактиком осовинских подморница. Стога треба ову методу примјенити отпремајући снабдијевање трговачким бродовима веће брзине. И он је признао да моћ осовинских подморница стално расте и да се Велика Британија сада налази пред дилемом: да сагради више попратних бродова за усамљену пловидбу.

Лист „Менчестер Гардијан" широко приказује тешку поморску ситуацију, доносећи рријечи сјевероамеричког министра морнарице Кнокса, који је изјавио да савезничке губитци не расту. Лист међутим тврди да је висина губитака трагично велика услед сталног пораста броја осовинских подморница.

Непријатељско ваздухопловство трпи задовољства међу цивилним становништвом

(Берлин 5-III) Током британских ваздушних напада на територију Холандије и на њемачку зону, која граничи са Холандијом, оборено је 10 авиона типа „Бјуи Б. 17". Међу многобројним жртвама налазе се 60 дјеце на једном обданишту. Погођене су многобројне станбене зграде. Нијакава штета није била задана циљевима од војног значаја. За посљедња четири дана су непријатељске ваздухопловне снаге изгубиле 62 авиона акцијом њемачког ваздухопловства, међу којима се налазе и 38 тешких четвороторнаја. Непријатељ је изгубио око 250 чланова ваздухопловног особља. У британским ваздушним нападима на Нирнберг, Келн и Берлин погинуло је 390 особа. Током више напада изгубио е противник 41 авион са најмање 280 чланова посаде. Једини губитак војне природе састојао се у погибији 11 војника и неколико полицајаца. Међу погођеним циљевима налази се 29 болница, 27 цркава и извјесан број зграда од велике умјетничке вриједности.

Ситуација у Индији

И ИЗЈАВА ЈОРДА ХАЛИФАКСА

(Нове дјелије:) *Лорд Халифакс дао је једну изјаву, објављену у једној угледној америчкој ревији, о односима између Велике Британије и Индије. Он је наиласао да нема ни најмање сумње у то да се се индијско питање рријешити на дипломатски начин. Ове изјаве стоје у супротности са правом ситуацијом у Индији. Хаштена, осуде, убијства и узнемиравања свакс врсте које Британске власти, показују право стање шаманских становништва. Амбасадор Халифакс изјавио је сем тога да индиски шебови могу да раде по своју вољу уколико то није у супротности са волом Енглеза.*

(Вашингтон:) Објављене су неке бројке о сјевероамеричкој помоћи Индији по Закону о зајму и најму. Потрошено је око 400 милиона долара за опиљемање пољопривредних машина, сировина, индустријских постројења и за бодијаке нових фабрика. Званична комунике, који објављује ове бројке не спомиње ниједа о обећаној помоћи у житарицама и храни, који су Сједињене Државе већ давно дале индиској влади. Ово јасно показује империјалистичке циљеве Вашингтона, који настоји да уништи британску доминацију у Индији.

Јапански успјеси и непријатељски губици

(Токио) Непријатељско ваздухопловство изгубило је у посљедњим борбама на индијско бирманској граници 72 авиона акцијом јапанских апарата и одбрамбених батерија. На јапанској страни изгубљено је 6 апарата. Укупно је, од почетка рата, на овоме сектору на енглеској страни изгубљено 248 авиона. Овај губитак је значајан, ако се држи на уму да је у Индији скупљено око 500 авиона.

Англосаси у потражњи за морнарима

Командант једног норешког трговачког брода који је пловио у англосаској служби і био потопљен од стране осовинских подморница и тврдио Агоа, дао је неколико изјава о посадама које се сада регрутују за трговачко бродовље од земаља енгл-ској власти. Траже се све врсте бјелтува свих раса које се налазе у Енглеској, а које су подесне за поморску службу. Медиум веома је тешко натјерати људе да ступе у ту службу, будући да је ризик по живу је изложена повећа свуда велик. Заиста ови елементи су већином мало вјечни моји і бродовиђи. Многи неће да пристају због тога што се не одржавају уговори склопљені прије укрсавања.

Дучеова похвала храбрим дивизијама са Источног фронта

Пригодом повратка и отаџбини за руског фронта италијанскih јединица, пуштио је Дуче објелрина, подбодјиелрина і војницима 8 армије дневну заповјест која гласи: „У Жестокој борби која ste vodili uz rame sa njemačkim i savezničkim snagama na ruskome frontu, dokazali ste svoju smjelost i volju. Vi ste se borili do granica ljudskih mogućnosti protiv najžešćih neprijateljskih snaga. Od Julije koja je od prvih dana svoga dolaska na ruski front hrabro lomila neprijateljske napade, Tridentine, kojoj je, opkoljenoj bar 11 puta, uspjelo da slomi boljševička kliješta, do Kuneenze, koja se prema tradiciji italijanskih alpinaca čvrsto držala do posljednjih snaga, sve divizije zaslužuju da budu spomenute u dnevnoj zapovijesti nacije. Tako isto su se Ravena, Pusterija, Pasubio, Sforceska, Torino i Vicenca pokrile slavom; i vi, Crne Košulje, skupina „23 mart" i „3 januar", koji ste otvorili put drugim jedinicama... Duče" je nastavio, istakavši napore i duge marševe koji su stavili na žestoku probu fizičku i moralnu otpornost italijanskih vojnika. Duče je naglasio poškaši da su italijanski odredi pretrpili vrlo teške gubitke u borbi protiv boljševizma. Oni su se borili da spasu 1000-godišnju civilizaciju Evrope od moskovske zvijeri. Duče je zaključio tvrđnjom da su se italijanski vojnici borili sa nesalomljivom vjerom u pobjedu, znajući da je cijeli italijanski narod sjedinjen u borbi protiv stanbenih zgrada i protiv građanstva, nastojeći da širе panику među narodom. To je potpuno neuvjesna misao, jer se vjerosto panike širi у narodu prezrenje и mržnja protiv onih demokratskih narodа koji ne žele ništa drugo nego da se obogate na leđima mladих naroda, to jest ovih naroda koji tuče tvrde samo rada i zlebe. List veli da se ne može ostvariti kakvo buđuvostno mogu imati protivnicki avioni у napadaju civilnih objekata.

Празнање италијанских врпца

Лист „Нацјонал Џајрјуп" објављује један чланак у којему прославља врпце италијанског народа показане током садашњег рата. Лист вели да је Италија гурнута у оку борбу од непријатеља, који се окомио на становништво са многобројним бомбардовањима на ваздуха, у вјери да ће сломити дух италијанског народа. Италијански народ се чврсто држао током етиопског рата и дао је лекцију цијеломе свијету, те и у овоме рату показао снагу, те и у овоме рату показао снагу и појачавају вољу да настави битку све до дефинитивног уништења непријатеља. Непријатељски ваздушни напади не постизавају никакве резултате над војним циљевима, него се увијек окрећу против становника градова и против грађанства, настојећи да шире панику међу народом. То је потпуно неујесна мисао, јер се увјесто панике шири у народу презрење и мржња против оних демократских народа који не желе ништа друго него да се обогате на леђима младих народа, то јест оних народа који траже само рада и хлеба. Лист вели да се не може сматрати какво вадуводство могу имати противнички авиони у нападању цивилних објеката.

Гандијев завршни пост постигао свој циљ

(Нове Делхије) Јутрос је Гандијев завршно свој пост, који је трајао три седмице, као што је био унапријед одредио. Ова вијест је објављена у једном лаконичном билтену, којега је потписао 7 лијечника што су га његовали. Билтен истиче да се затворенике налази у стању крајњег исцрпљења. Ова вијест се као муња проширила у цијелој Индији. Сјетина је цијелу ноћ била окупљена у храмовима читајући молитве пред олтарима. На крају поста повлаче је Махатма себи своју жену и два сина, затраживши од њих да се заједно помоле да небо помаси свијетлаи памет оних који су га присилили на ово тешко искушење.

Три сата након свршетка Гандијевог поста дошли су сви чланови Махатмине породице и сви пријатељи од покрајина наређеља да напусте затвор у Пуни. У овдашњим круговима се тврди да је успјело искушење кроз које је Гандијев прошао повећало његов престиж у цијелој Индији.

Гандијев је са својим постом постигао циљ који је себи поставио. Он је дао схватити још једном да је енглеска влада данас као и прије пеесет година приморана да остане господар Индије. Индијски народ ипа да, ако жели извојевати независност, мора компактно дићи побуну рада ослобођења од нападача.

Нова Зеландија даје предност Америци

Нови министар одбране Нове Зеландије *крстеће у Сједињене Државе*, одакле ће наставити за Лондон. Истиче се да он најприје поћи у Америку, а тек онда у Енглеску.

Аktivno učešće Španjolske u borbi protiv boljševizma

(Madrid) Novi kontigenat od 1.300 dobrovoljaca Plave divizije kreće iz San Sebastiana u Njemačku da bude pribačen na ruski front. Dobrovoljcima je pri odlasku stanovništvo priređilo oduševljene protivkomunističke manifestacije.

Двадесетогодишњица регентства у Мађарској

Регент Хорти примио је претсједника министарског савјета Де Каролија пригодом 25 годишњице вршења регентске власти. Истиче се шта мађарска нација све дугује Николи Хортију, који је чврстом руком донео своју земљу до независности и до сигурне будућности. Као што се онда морало борити против бољшевизма да би се у земљи извојевала слобода, тако се и данас мађарска нација налази у борби против комунизма ради да настави борбу све до његове коначне пропасти.

Јапанска војна акција у Кини успјешно се наставља

(Токио) Јапанске снаге потуче су успјешно непријатељске трупе у предјелу Ајпарна на Новој Гвинеји.

Операције против чангкајшијских снага у Централној Кини приводе се крају. До сада је уклоњено 20.000 заробљеника и огромни ратни плијен.

Жесто слобођење из Чангкајшија јавља да јапанске трупе настављају своје напредовање у Јунану, и да су запосјеле градове Гаујуо и Мечки.

Директор: Капетан ВИНО БИЋАН